עטרת שלום

מוסדות קאמרנא

פרשת לך לך

י"ב מרחשון תשפ"ז
שנה י"ח גליון תתכ"ח

קול קאמרנא 0747962080

עלון שבועי שע"י מוסדות קאמרנא בארה"ק • בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א • עיה"ק ירושלים ת"ו

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק אדמו"ר שליט"א

וַיֹּאמֶר הוי"ה אֶל אַבְרָם לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ (יב א)

כתיב ב"פ לך לך, ורמז הוספת ה' בשמו

אפשר לתת טעם למה כתוב בכפל לשון **לך לך**. וגם לבאר מה שפרש"י 'ואגדלה שמך' הריני מוסיף אות על שמך, שעד עכשיו שמך אברם, מכאן ואילך אברהם, ואברהם עולה רמ"ח כנגד איבריו של אדם.

אחר נש"ב יש עוד חמישים שערים

והנראה לומר, עפ"י מה דאיתא ממרן **הבעל שם טוב** הקדוש (בעש"ט עה"ת עה"ת משפטים אות כג), על מה שאמרו חז"ל במסכת נדרים (לח.), חמישים שערי בינה נבראו בעולם, וכולם נתנו למשה חסר אחת, שנאמר (תהלים ח ו) 'ותחסרהו מעט מאלהים'. והקשה דהוי לישנא דסתרי אהדדי, שמתחילה אמר וכולם נתנו, ואח"כ אמר חסר אחת. וגם למה לא נתנו באמת למשה רבינו כל החמישים שערים. ותירץ שבאמת כולן נמסרו למשה, אלא כשבא לשער החמישים ראה שיש עוד חמישים שערים, והוא עדיין עומד בתחילתו, כי בשער החמישים הוא חוזר ומתחיל עוד חמישים שערים למעלה מזה, וכן למעלה למעלה עד אין סוף, כי שנת החמישים היובל עולה לכאן ולכאן, עי"ש.

לך לך הם נש"ב

ולפי זה אפשר לומר, דזה מרמז כאן התורה, שאברהם אבינו יזכה לחמישים שערי בינה, ולכך כתוב ב' פעמים **לך לך** שהם בגי' שתי פעמים חמישים, שאפילו שתזכה לחמישים שערי בינה, עוד תתחיל מחדש עוד חמישים שערי בינה חדשים למעלה מזה, וכן למעלה למעלה עד אין סוף.

לך לך מרומז ליחוד קריאת שמע

וכל זה זכה אברהם אבינו ע"י מסירות נפש, שמסר נפשו על קידוש השם בכבשן האש ע"י ששיבר צלמיו של אביו, וכמו דאיתא עוד ממרן **הבעל שם טוב** הקדוש (בעש"ט עה"ת פ' לך-לך אות א) שבתיבת **לך-לך** מרומז היחוד של קריאת שמע, כי תיבת **לך** הוא מספר חמשין אתוון דיחודא, במסירות נפש וזהו **מארצך** וגו'. **ולך** השניה, היינו שהוא לצורך בנין נשמתך תראה למסור נפשך על קדושת השם יתברך ויתעלה, ותזכה לרזא דיחודא דקריאת שמע, וזהו **ואגדלה שמך** היינו שיתוסף לו ה' בשמו ויהיה נקרא אברהם שהוא מספר רמ"ח, ויהיו רמ"ח תיבין דקריאת שמע כלולין בו, ובשמו שהוא נשמתו, ועל ידי מסירות נפשו להשם יתברך, תזכה להיקרא בשם אברהם בחינת קריאת שמע, עיי"ש. ועיין שם בהגהות (אות א) שמבאר שאע"פ שיש ביחוד של קריאת שמע רק מ"ט אותיות, אבל ע"י שהאדם אומר אותיות אלו במסירות נפש, שמצרף נפשו אל אותיות היחוד הרי נשלם לחמשים, עיי"ש.

אברהם זכה לנש"ב ע"י מסירות נפש

וזה מרמז כאן התורה שאיך זכה אברהם אבינו לחמישים שערי בינה, ע"י שהיה לו מסירות נפש כמו ביחוד של קריאת שמע.

ה' של אברהם מרמז שזכה לנש"ב

וזהו ג"כ כוונת רש"י **ואגדלה שמך** הריני מוסיף אות על שמך, שעד עכשיו שמך אברם, מכאן ואילך אברהם, ואברהם עולה רמ"ח כנגד איבריו של אדם. היינו שאות ה' מרמז על אות ה' ראשונה משם הוי"ה שהוא בחינת בינה, לרמז שזכה לחמישים שערי בינה, ועי"ז עולה מספר שמו לרמ"ח, בסוד רמ"ח תיבין דקריאת שמע.

השלימות של שערי בינה יזכה ע"י העלאת הניצוצות לשרשן

ומפרט הכתוב עוד האיך יזכה אברהם אבינו לשלימות של החמישים שערי בינה, ע"י **מארצך** שיתרחק מארציות וחומריות עוה"ז הנקרא ארצך שהם החומר, וצריך להעלותם ולעשות ממנה צורה, ע"י שיעלה את כל ניצוצי הקדושה של המלכות שהיא טמונה בכל הדברים הגשמיים לשרשו למעלה למקומה הראשון, ועי"ז יזכה להשראת השכינה.

לקדש החלקים שבאדם של אביו ואמו ע"י חלקו של הקב"ה

ועוד צריך לזכך הבחינה של **וממולדתך ומבית אביך** מרמז למאמרם ז"ל (נדה לא.) שלושה שותפים יש באדם, הקב"ה אביו ואמו. וצריך האדם לקדש את שני החלקים שקיבל מאביו ואמו, בכח החלק של הקב"ה שיש בו, וכמ"ש (ויקרא יט ב) 'קדושים תהיו', שצריכים לקדש השני חלקים של אביו ואמו, ע"י הכח 'כי קדוש אני ה' אלהיכם' שהוא החלק של הקב"ה שיש בכל אחד ואחד, שעל ידו יוכל להפוך את השני חלקים מאביו ואמו לקדושים. וזהו אמרו **וממולדתך** היינו לקדש את החלק שקיבל מאמו, **ומבית אביך** היינו לקדש גם את החלק שקיבל מאביו.

ע"י זיכוך הכל יזכה לחמישים שערי בינה

ועל ידי שיזכך ויטהר ויקדש את הכל, יזכה **אל הארץ אשר אראך** שהארץ הוא ה' ארץ שהיא ארץ עליונה, מרמז לבחינת ה' ראשונה של שם הוי"ה בחינת בינה, דהיינו בחינת חמישים שערי בינה, שיזכה ע"י כל הנ"ל, ולכך כתוב **אשר אראך** שלא גילה לו את הארץ כמו שפרש"י, היינו משום שאי אפשר להשיג ולהגדיר את החמישים שערי בינה, כי כל פעם ניתוסף עוד חמישים שערים כנ"ל, ולכך כתוב **אשר אראך**.

א"א השיג עוד מחכמה עד אין סוף

ואחר כל זה כתוב 'ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה' (יב ט), ופירש רש"י לדרומה של ארץ ישראל, היינו דהא אמרו חז"ל (בבא בתרא כה:) אמר רבי יצחק הרוצה שיחכים ידרים. שהוא מרמז לבחינת חכמה, היינו שאברהם אבינו השיג ועלה עוד ועוד מבינה לחכמה ולמעלה עד אין סוף.

אברהם זכה למדרגה של י"ה משם הוי"ה

וזהו הנגבה דהוי ליה למימר נגבה, אלא דה' של הנגבה קאי על ה' ראשונה בחינת בינה, ונגבה הוא חכמה בבחינת ידרים הנ"ל, והם בבחינת תרין ריעין דלא מתפרשין (זח"ג קכ.), היינו שזכה למדרגה של י"ה משם הוי"ה שהיא הבחינה של 'למען אחי ורעי' (תהלים קכב ח) כנודע (בפע"ח שער הק"ש פ"ה, ובשעה"כ ענין כוונת ק"ש ד"ו), והבן.

רעוא דרעיין תשפ"ו לפ"ק

עטרת פז

אמרות טהורות מרבותינו זי"ע

וַיֹּאמֶר הוי"ה אֶל אַבְרָם לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ (יב א).

והענין, לך לך שילך ממדריגה למדריגה עד שיבוא לבחינות שרשו שבאצילות, ויותר אי אפשר להשיג מגדלות אין סוף. וזהו **לך ל"ך** והוא שער החמשים כתר אין, וזהו כל הליכות שלך עד שתבוא לך לעצמך, ובאמת לך מורה על תורה, ועל מסירות נפש, כמו שבארנו, שזה עיקר עבודת אדם.

'היכל הברכה' דף פה. **מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא**

וְאַנְשֵׁי סְדֹם רָעִים וְחַטָּאִים לַהוי"ה מְאֹד (יג יג).

אנשי סדום לא תאמר שהיו מופקרים להכעיס השם יתברך, אלא פיתו את העולם שדרך כזה ראוי לילך אל הש"י, לדחות החסדים ולהתנהג בגבורות, כמו שיהיה הנהגה אמיתות לעתיד. וכן ירבעם בן נבט פיתה את העולם בדרכים רעים, מה זה זמן לפני השם יתברך, די המחשבה, ועשה בחשוון חג, כי עיקר הוא עת שנמשך בלב, וזה מינות שער החמשים מן הקליפה, על כן אל תלך בדרך הרע הזה מר ממות, דרך סדום, וירבעם כלב רע.

'זהר חי' ח"ב דף רעא: **מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא**

זֹאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ הִמּוֹל לָכֶם כָּל זָכָר (יז י).

בדרך רמז אפשר לומר טעם למה לא מל אברהם אבינו לפני שאמר לו הקב"ה בכבודו ובעצמו, שהרי אברהם אבינו קיים כל התורה"ק מעצמו (יומא כח:). וגם הרי היה לו לאברהם אבינו פחיתות כבוד, שבכל פעם בעת שדיבר עמו השם יתברך נפל, מפני שהיה לו עוד הערלה, כמו שפרש"י עה"פ 'ויפול אברם על פניו' (יז ג), וא"כ למה לא מל את עצמו מקודם. ואפשר ליישב בהרבה דרכים בעזרת השם יתברך. אחד הוא, לפי מה שאומרים חכמז"ל במסכת קידושין (לא.) שגדול מצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה, כי למי שיצוה לו הקב"ה יש לו יותר התנגדות, לכן הוא גדול ממי שאינו מצווה כמבואר במפרשים (ריטב"א תוס' הרא"ש). וא"כ ברית מילה שאי אפשר לעשותו רק פעם אחת, ממילא היה מוכרח אברהם אבינו להמתין כל הזמן, עד שיצוה אותו השם יתברך בכבודו ובעצמו, ויקיים אותו במצווה ועושה.

ועוד אפשר לומר רמז נפלא בעזרת השם יתברך, שזה ידוע מ"ש 'וכרות עמו הברית' (נחמיה ט ח) עמו אתו, שדרשו רבותינו הקדושים (ב"ר מט ב) הטעם שהיה כבר זקן מופלג, ולא היה יכול לעשותו לבד, לכן היה מוכרח הקב"ה לעזור לו, ולכן המתין עד שהקב"ה יצוה אותו שאז יעזר לו במצות המילה. אבל עוד יותר י"ל, שזה ידוע דרשת חז"ל (מנחות מב.) שדורשים על הפסוק 'המול ימול' (בראשית יז יג), שאסור לאדם שאינו מהול למול את אחרים, שרק המול כבר אפשר לו למול את אחרים. ולכן מובן למה היה צריך אברהם אבינו ע"ה לחכות עד שהשי"ת יצוה אותו על המילה, כי אי אפשר אחרת רק לחכות על הציווי, כי אז יבוא השם יתברך לעזור לו במילה, ויקיים 'המל ימול', ואח"כ ב"ה וב"ש נעשה אברהם אבינו איש השלם, ומאז לא היה נופל בשעה שדיבר אתו השי"ת.

'מעשה שלום' מרבינו שלום מקאמרנא

וְעָרֵל זָכָר אֲשֶׁר לֹא יִמּוֹל אֶת בְּשַׂר עָרְלָתוֹ וגו' (יז יד).

וערל זכר יש פסיק ביניהם, כי היה די באומרו 'זכר אשר לא ימול', 'וערל' למה לי, לדרוש כי הם שני ענינים, שצריך להעביר הערלה ערלת הלב והפה, קליפה דחפיא על מוחא, מדות הרעות וכל מיני תאות רעות של הרע והערלה והקליפה. וצריך ג"כ לחתוך בשר הערלה. וזהו וערל וגם **זכר, ימול** מלא ואו, את **בשר ערלתו** לחתוך הבשר של הערלה, וגם להעביר הערלה.

'היכל הברכה' דף קא. **מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא**

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבותינו זי"ע

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל אַבְרָהָם וְאַתָּה אֶת בְּרִיתִי תִּשְׁמֹר אַתָּה וְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם (יז ט).

יש מי שיש לו בנים טובים ויש להיפך, ויש מי שיש לו בנים בינונים, הכל תלוי כפי זיכוך של או"א קודם זווגם ובעת זווגם, כדאיתא ב'עין חיים' (שער קיצור אבי"ע פ"ג) אב ואם מביאין את הנפש בזכותן מלמעלה, וכפי הזכיות והמצות האיש ואשה, כך ימשכו נפש לולד ההוא המתייחס אל אותן המצות שנעשין אז על ידי אבא ואמא של הבן ההוא, ע"ש.

וכן איתא ב'ליקוטי תורה' (פרשת וירא) למה החמירה התורה הקדושה לאדם להתקדש עצמו בשעת תשמישו הוא, אם יתקדש את עצמו אז ימשוך בנשמה לבוש קדוש, אשר על ידו יזכה לעבוד את השם הנכבד והנורא, ואע"פ שיהיה נשמה גדולה אעפ"כ צריכה אל קידוש אביו ואמו בשעת תשמיש, שאם לא כן ח"ו אדרבה יהיה זה הלבוש הבא לו מאביו ואמו מזיק לו ממש, דוגמת היצר הרע. נמצא כשהבן יחטא נחשב עוונותיו אל אביו ואמו, ע"כ.

ולפי דברי קדושים הנ"ל קשה קצת, הרי מצינו בעולם השפל הזה כמה צדיקים קדושים שיש להם בנים שאינם מהוגנים כפי קדושתם, וכן מצינו אצל פשוטי העם שיצא מהם בנים צדיקים קדושי עליונים. ורבינו מרן האר"י זלה"ה גם כן הקשה זאת כנודע.

אלא נראה לי השפל והנבזה, שהכל תלוי במדות של אביו ואמו, אם שניהם הם ביישנים רחמנים גומלי חסדים באמת בלי שום סיג, וכן הם בעלי שכל דקדושה, אז בודאי יוצא מהם בנים צדיקים חסידים בעלי מעשים טובים, כל אחד כפי מדריגת טובת של אביו ואמו. ואם שניהם הם בעלי קטטה ומריבה, ולשונם הם עקומים תמיד בקללות ולשון הרע וכיוצא בו, הרבה מדריגות מגונות יש ויש, בודאי בלי ספק יוצא מהם אדם רשע בעל מדות רעות רבות אין לשער ואין להאריך, וכפי מדריגת מדות מגונות של אביו ואמו כך נולד מהם אדם כיוצא בהם.

ומה שנמצא אצל צדיקים שיוצא מהם איזה בן שאינו הגון כפי צדקת אביו, אחת הוא כשאין אשתו של הצדיק היא דומה להצדיק במדות טובות שלו. וכן יש להיפך שהאשה היא צדקת ובעלה הוא איש בליעל, כשגובר בעת הזיווג איזה מהם כך נולד הבן, כנודע למשכיל דקדושה. ועל זה הדרך הולך ומתפשט כל העולם בבני ישראל. לזה נמצא אצל צדיק בן רשע ר"ל, וכן אצל איש פשוט או אפילו איש בליעל, כמו אצל תרח אבי אברהם יוצא צדיק, הכל תלוי על דרך זה.

ויש עוד טעם אחד כפי דברי קדשו של מרן האר"י זלה"ה, כמו שכתב ב'לקוטי תורה' (איוב דרוש של אאע"ה) ע"ש. אבל שורש ועיקר לתרץ קושיא הנ"ל הוא על דרך הנ"ל,

וכן נראה מדברי מרן האר"י זלה"ה, כדאיתא ב'פרי עץ חיים' (שער חג המצות פ"ה): והנה כשמתחברין ב' מוחין 'חכמה בחכמה' אז נקרא 'בן חכם'. וכשמתחברין 'גבורה בגבורה' הוא 'בן רשע'. כי הם דינים גמורים ביחד. וכשמתחברין 'חסדים בחסדים' נקרא 'תם'. וכשמתחברין ביחד 'בינה עם בינה' שהוא גם כן דינים נקרא 'מי שאינו יודע לשאול', ע"כ. אלא שמראה עצמו בגאוה וגדלות שלו שהוא חכם ומבין ומשכיל ואין צריך לשאול לזולתו, והבן.

'אור עינים' ח"ב ערך בנים, **מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא**

עטרת רז

רזי תורה מרבותינו זי"ע

וְלֹא יִקָּרֵא עוֹד אֶת שִׁמְךָ אַבְרָם וְהָיָה שִׁמְךָ אַבְרָהָם כִּי אַב הֲמוֹן גּוֹיִם נְתַתִּיךָ (יז ה).

ותחלה היה נקרא אברם, ואמרו רז"ל (בר"ר מד י) 'אברם אינו מוליד, אברהם מוליד'. נראה לי השפל, איתא ב'לקוטי תורה' (פ' לך) אברם הוא אבר"ם, שהוא מלכות נוקבא דז"א, והוא יסודה דילה, בסוד ד'לברבה המשרה' (ישעיה ט ו), ב' צירים וב' דלתים, ואבר הוא יסודה דילה שצורתה הוא ם, ב' ד' ד', כנודע. ואברהם הוא אב"ר מ"ה, היינו ו' זעירא של יסוד צדיק דז"א, וכן ו' גדולה שם מ"ה דת"ת. ואמרו בזהר הקדוש (בשלח מד:), מאן דאתקשר בנוקבא, כגון חבקוק ויצחק, אתקשר תחותוי מיתה, לפי שהוא בחינת נוקבא, לזה היה לחבקוק תחיית המתים, וליצחק העקידה, שמזה באים לבחינת דכר כדי שיכולין להוליד, נמצא זהו כוונת חז"ל, 'אברם' שהוא בחינת נוקבא 'אינו מוליד', אבל 'אברהם' שהוא בחינת דכר 'מוליד', והבן.

'אור עינים' ח"ב ערך אברהם, **מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא**

עטרת הזוהר

זוהר הקדוש עם פירוש 'דמשק אליעזר'

מבאר שהד' ברכות שנאמרו לאברהם, 'ואעשך לגוי גדול' 'ואברכך' 'ואגדלה שמך' 'והיה ברכה', הם כנגד ד' ציוויים שנצטווה, 'לך לך' 'מארצך' 'וממולדתך' 'ומבית אביך', והם כנגד ד' עולמות אבי"ע.

וְאֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל וְגוֹ' כתיב ד' ברכות שברך הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה, שהם כנגד ד' אותיות הוי"ה ב"ה, שזהו עיקר הברכה שישרה עליו שם הוי"ה ב"ה בבחינת אדם דעשיה, וזהו 'ואעשך לגוי גדול' הוא אות י', שבכל ענינים אבא וברא שוין, בסוד מה שמו ומה שם בנו (משלי ל ד), אעפ"כ אבא חכמה נקרא בשם רב וגדול, וברא שהוא ז"א נקרא בשם זעיר אנפין, 'ואברכך' היא **ה'** ראשונה אמא עלאה, שהיא נקראת ברכה, 'ואגדלה' שמך הוא **ו'**, ששם כולל מכל השם הוי"ה, 'והיה ברכה' היא **ה'** אחרונה, שעמה נשלם כל שם הוי"ה ב"ה, וזהו והי"ה ברכה. **וְאֶעֶשְׂךָ, בְּגִין דְּכְתִיב לְךָ לְךָ** אלו ד' אותיות הוי"ה ב"ה הם ממש כנגד ד' ציוויים שאמר לו הקב"ה, ולכל ציווי יש לו ברכה בפני עצמה, וזהו ד' ציוויים נכתב, לך לך, מארצך, וממולדתך, ומבית אביך, כנגדם ברכו בד' ברכות, לזה אמר ברכה של ואעשך לגוי גדול שהוא **י'** הוא בא מטעם ציווי של לך לך, **י'** שבחכמה היא כולל ממאה עשר פעם עשר, כדאיתא בע"ח (שער א"א פ"ה) שחשבון של חכמה ובינה הם, שכל עשר עולה עד מאה ע"ש, וזהו שהיה גדולה של ואגדלה שמך של אברהם, עולה **י'** פעמים **י'** מספר מאה כמנין ל"ך ל"ך, ולפי שאצל היו"ד שבחכמה נקשר קוצו של יו"ד גם כן, שהוא בחינת כתר שער החמשים, לזה כתיב לך כתר לך חכמה, ושניהם **י'**, וזהו עשייתו של גוי גדול כמו דכתיב (במדבר יד יז) יגדל נא כח אדנ"י, דכתיב שם **י'** רבתא. **וַאֲבָרֶכְךָ, בְּגִין דְּכְתִיב מֵאַרְצְךָ** ואברכך שהוא **ה'** אמא עלאה, כנגדו היה הציווי מארצך ארץ החיים שהוא **ה'** בינה אמא עלאה, לזה אמר מה שזכה אברהם לברכה זו, ואברכך הוא בגין שיהיה מקיים הליכתו מארצך מארץ החיים בינה. **וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ, בְּגִין דְּכְתִיב וּמִמּוֹלַדְתֵּךְ** ואגדלה שמך **ו'** דשם הוי"ה ב"ה, היה זוכה בגין שיקיים ציווי של הקב"ה שילך מכח מולדתו, שהוא עצמו שורש יסוד צדיק המוליד בסוד אבר **ם'**, כדאיתא בלק"ת (לך לך) במלת אברם רומז ליחוד, כי יש בו אותיות אב"ר וגם **ם'** סתומה נוקבא ע"ש, וכן איתא בע"ח (שער הנסירה פ"ח) ברוך אברם לאל עליון קונה שמים, כי אברם מתקן שמים וארץ זו"נ, ע"י שקנה מחדש בחינת היסוד צדיק המייחד לזו"נ ע"ש, וזהו ברוך אבר"ם אב"ר **ם'**, לאל עליון חסד עליון, קונה יסוד שמים וארץ, שעל ידו נעשה היחוד לשמים וארץ, לזה אמר ואגדלה שמך שם חסד עלאה שלו, הוא בגין וממולדתך של יסוד אבר **ם'** שלו, וזהו ואגדלה שמך של חסד עליון, שבו היה זוכה בגין וממולדתך מאבר יסוד צדיק שלו. **וְהְיֵה בְּרָכָה, בְּגִין דְּכְתִיב וּמִבֵּית אָבִיךָ** מה שזכה אברהם לברכת והיה ברכה, היה בגין שמקיים ציווי של הקב"ה שאמר לו לילך מבית אביך, שהיא **ה'** אחרונה מלכות, בית של ז"א קדישין שהוא אביך, כמו שזו"נ הם בנים לאו"א, כן הוא הדין כיוצא בו אנחנו בני ישראל בני אברהם יצחק ויעקב הם בני זו"נ, נמצא שאביו של אברהם הוא ז"א, ובית שלו בסוד ביתו זו אשתו (יומא ב.) היא מלכותא קדישא רחל אמנו.

רבי שמעון חולק ואומר שהד' ברכות הם כנגד ד' רגלי הכסא שבעולם הבריאה.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, וְאֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל מִסִּטְרָא דְּיָמִינָא שהוא חסד עליון שהוא קו ימין. **וַאֲבָרֶכְךָ מִסִּטְרָא דְּשְׂמָאלָא** שהוא גבורה של מלכות, רגל רביעי של הכסא שהוא דוד המלך ע"ה **ה'** אחרונה. **וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ מִסִּטְרָא דְּאֶמְצָעִיתָא** שהוא ת"ת שזכה לשם הוי"ה ב"ה הכולל מכל העולמות א"א אבא אמא זו"נ, כדאיתא בלק"ת (ישעיה ע"פ בטחו בד' עדי עד) ע"ש. **וְהְיֵה בְּרָכָה מִסִּטְרָא דְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל** שהוא מלכות הנקראת ארץ ישראל ז"א, כדאיתא בע"ח (שער הארת המוחין פ"ד) ע"ש, והרב בעל **זהרי חמה** כתב, ואעשך לגוי גדול מסטרא דימינא, שהוא חסד דאברהם עצמו, ואברכך מסטרא דשמאלא, שהוא ברכה שיצא ממנו יצחק קו שמאל דגבורה, ואגדלה שמך מסטרא דאמצעיתא, ברכה שיצא ממנו יעקב ע"ש, והיה ברכה מסטרא דארעא דישראל הוא דוד מלך ישראל חי וקיים, שהם כורסייא דארבע סמכין. **הָא הָכָא כָּרְסְיָא דְּאַרְבַּע סָמְכִין** תנא קמא מיירי לעיל, שד' ברכות שהם כנגד ד' אותיות הוי"ה ב"ה, הם ד' עולמות אצילות בריאה יצירה עשיה, וזכה אברהם בהם ע"י הליכו של ציווי השי"ת, וזהו 'לך לך' מאצילות, 'מארצך' מבריאה, וממולדתך' מיצירה, 'ומבית אביך' מעשיה, שע"י יציאתו והליכתו מד' עולמות אלו היה הקב"ה מברכו כנגדו בד' ברכות, כדי שיכנס בשלום ויצא בשלום, ורבי שמעון בר יוחאי מפרש שד' ברכות אלו הם אינם אלא בעולם הבריאה לבד, המרומז בשמו של אברהם בהברא"ם לשון בריאה, לזה אמר הא הכא כרסייא כסא דארבע סמכין, שהוא מרכבה כסא דבריאה היושב אדם דאצילות ז"א קדישין כביכול על כסא זו, שאלו חג"ת של מלכות דאצילות הם ארבע סמכין לכסא היורדת עמם לבריאה, ומתלבשת חגת"מ שלה בכחב"ד דבריאה, והם ד' סמכין, וששה קצוות דבריאה הם שית דרגין דכסא זו, ואדם ז"א דאצילות יושב כביכול על כסא זו, כדאיתא בע"ח (שער כסא כבוד פ"א) ע"ש. **דְּכֻלְּהוּ כְּלִילָן בֵּיהּ בְּאַבְרָהָם** במה שזכה שהקב"ה בירך אותו בברכות אלו, 'ואעשך לגוי גדול' חסד, 'ואברכך' גבורה, 'ואגדלה שמך' ת"ת, 'והיה ברכה' מלכות. **מִכָּאן וּלְהָלְאָה בָּרְכָן לְאַחֲרִינֵי דְּמִתְּזַנֵּי מֵהָכָא** כסא דבריאה הוא מלכות דאצילות, והאדם היושב על הכסא הוא אד"ם מ"ה ז"א דאצילות, הרי מזו"נ דאצילות נתברכו ב' עולמות יצירה ועשיה, כדאיתא בע"ח (שער סדר אבי"ע פ"ג) ע"ש, וברכה זו הוא מזונא וחיות ליצירה ועשיה מזו"נ דאצילות ממש, כדאיתא שם (פ"ו) ב' זווגים וכו', לזה אמר מכאן ולהלאה שהוא ב' עולמות יצירה ועשיה מהיכן נתברכו, כי עולם הבריאה כבר נתברך מאברהם בהבראם, לזה אמר ברכאן לאחריני של יצירה ועשיה דאתזני מהכא מזו"נ דאצילות, שאברהם כולל גם כן שם בסוד אב"ר **ם'**. **דִּכְתִיב וַאֲבָרֶכְךָ מְבָרְכֶיךָ וּמְקַלֶּלְךָ אָאוֹר וְנִבְרְכוּ בְךָ כֹּל מִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה** 'ואברכה' שיצא ונמשך הברכה מז"א ליצירה, זאת בא ג"כ 'מברכיך' מכח ברכות שבירך אותך הקב"ה, 'ומקללך' מה שיצא ונמשך ממלכות דאצילות לעולם העשיה הגבורות שיוצאין ממלכות, ששם אחר ק"ך צרופי אלקים אוחזים אלהים אחרים, ואמר וממקללך, שהיא **ם'** סתומה הרומז למלכות נרמז באברהם ג"כ, שזהו ומקללך של **ם'** סתומה שלך, שמשם יוצא לעולם העשיה, ועולם העשיה הזה אז 'ונברכו בך כל משפחות האדמה' בעבורך בזכות גודל החסד שלך העולם מתקיים לעולם ועד.

> **וְאֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל וְגוֹ', וְאֶעֶשְׂךָ, בְּגִין דְּכְתִיב לְךָ לְךָ. וַאֲבָרֶכְךָ, בְּגִין דְּכְתִיב מֵאַרְצְךָ. וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ, בְּגִין דְּכְתִיב וּמִמּוֹלַדְתֵּךְ. וְהְיֵה בְּרָכָה, בְּגִין דְּכְתִיב וּמִבֵּית אָבִיךָ.**
>
> **רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, וְאֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל מִסִּטְרָא דְּיָמִינָא, וַאֲבָרֶכְךָ מִסִּטְרָא דְּשְׂמָאלָא, וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ מִסִּטְרָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְהְיֵה בְּרָכָה מִסִּטְרָא דְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל. הָא הָכָא כָּרְסְיָא דְּאַרְבַּע סָמְכִין דְּכֻלְּהוּ כְּלִילָן בֵּיהּ בְּאַבְרָהָם, מִכָּאן וּלְהָלְאָה בָּרְכָן לְאַחֲרִינֵי דְּמִתְּזַנֵּי מֵהָכָא, דִּכְתִיב וַאֲבָרֶכְךָ מְבָרְכֶיךָ וּמְקַלֶּלְךָ אָאוֹר וְנִבְרְכוּ בְךָ כֹּל מִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה.**
>
> (זוהר לך לך עח.)

עטרת החסידות
מספרי רבותינו הקדושים זי"ע

וְאַבְרָם כָּבֵד מְאֹד בַּמִּקְנֶה בַּכֶּסֶף וּבַזָּהָב:
(בראשית יג ב)

הרחבת דעתו של צדיק

טעם של התנהגות הצדיקים בהרחבה ובפרישות

אמר מרן אור שבעת הימים אור עינינו **רבינו הקדוש הריב"ש טוב**, (כתונת פסים פרשת צו) על מה שאמרו חז"ל (אבות ב, ט) עין ט'ובה רוח נ'מוכה נפש ש'פלה, שם 'שטן' הפועל כל טוב, תלמידיו של אברהם ראש עולם התיקון, 'בהבראם' (בראשית ב ד - אותיות 'באברהם'). עין רעה רוח גבוהה נפש רחבה, תלמידיו [של בלעם הרשע] ראש עולם החורבן והשבירה. ואמר התנא, מה בין [תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע]. והקשה מרן, מה בעי התנא בזה, וכי לא ידענו שהצדיק נוחל עולם הבא והרשע יורש גיהנם, ומה קא משמע לן בזה [שהוא] דבר שתינוקות יודעין זה.

ואמר מרן הקדוש, כי זה בא להורות, שלא תטעה כשתראה אחד יושב בין הכיריים בבגדים בלויים ואוכל לחם במלח, ובפרט כשיושב והולך בטלית ותפילין כל היום וכיוצא, תסבור שזה יש לו כל המדות טובות, אמת שיכול להיות שכן הוא, אבל יכול להיות שהוא רשע גמור, שכל אלה [הוא עושה] לרמות הבריות.

וכן כשתראה אחד מתנהג בהרחבה בלבושי מלכות וכיוצא, תאמר שזה הוא רוח גבוהה ונפש רחבה של בלעם, אמת שיכול להיות שהוא כך, אבל יוכל להיות שהצדיקים מהפכין כל מדות רעות אל הקדושה, ויש לו עין רעה על עצמו, שבלבו אין חוטא בעולם כמותו, ואני ערום מן המצות ומן התורה והיחוד, ומקיים 'ויגבה לבו בדרכי השם' (דה"ב יז ו), 'ואתהלכה ברחבה' (תהלים קיט מה), [וההוא] מקרא מלא 'וישב יצחק בגרר' (בראשית כו ו), עשה ישוב מעולם התיקון, [ותיקן את ר'עה ג'בוהה ר'חבה (ר"ת 'גרר'). ולזה אמר התנא, אני מסרתי לך סימנים בין טוב לרע, [ו]אתה לא תדע מי הם ולא תכיר בסימנים הללו, אלא בוחן לבות הוא יודע ולא אתה, וההפרש ביניהם אינינו בחוש המוחש, אלא לפני בורא עולם גלוי מי הצדיק היורש ונוחל עולם הבא, ומי היושב והולך בטלית ותפילין כל היום וכדומה, רוח נמוכה ונפש שפלה, אעפ"כ יורש גיהנם. וכל זה גלוי להשם יתברך ולא לך, לכך חזר ואמר 'מה בין', להורות שאתה לא תכיר בין טוב לרע אלא בוחן לבות וכליות, ודפח"ח.

'**זוהר חי**' ח"ד דף קכט:

הצדיק שמתנהג כמלכות

הצדיק מייחד יחודים בכל דבר שבעולם קטן וגדול, ולפעמים מתנהג כמלכות [כדי] שיהיה דעתו צלולה לדבקה בו בחיות ובשמחת מצוה ממש טעם אור עולם הבא בעולם הזה, ודעתו שפלה ונבזה ממש כתולעת, ומעורב בין ישראל, ובאהבת ישראל מקושר מאוד, כי באמת אי אפשר לבוא לשום מדריגה אם לא שנפשו נמוכה שפל מן כל השפלים שבישראל, וכולל עצמו עם כל ישראל באהבה ובהכנעה...

'**היכל הברכה**' בראשית דף צד.

הכנעת הצדיק בעת שהוא מתנהג בהרחבה

אמר הקדוש איש אלהים מוה"ר ישראל מרוזין. כי מתחילה היה רבי כמו לאמפע, שבתוכה פתילה דולקת ומאיר לכל, וכעת [הוא כמו] קנאפ של הענגיל לאכטיר באמצע, וסביביו נרות, ואין מי שידליקם, כי אותו קנאפ אין בו אפילו חיות מועט ולא מעט אור.

ואני השפל לא באתי חלילה על איזה פרטות מצדיקים אנשי דורינו חלילה, כי 'מי יודע רוח בני האדם' (קהלת ג כא) צדיקים, כי אפשר בנקודה החיצונה [הוא] מתנהג כמלך, ובנקודה הפנימית לבבו נשבר ונכנע לפני קונו לאלף שברים נשבר, 'קדוש הוא לאלהיו' (ויקרא כא ז).

'**זוהר חי**' ח"א דף רטו.

הרחבת המוחין לצדיק ע"י עסקי עולם הזה

אמר מרן אור ישראל הריב"ש משם **רבינו סעדיה גאון**, שלפעמים נתרחבין המוחין לצדיק על ידי עסקי עולם הזה, ובא לידי אהבה והארה גדולה... הבן הדברים כי הם כבשונו של עולם.

'**זוהר חי**' ח"ב דף תל:

צדיק אמת שכל עסקו בדביקות אלהות צריך הרחבת הדעת עושר וכבוד

יש שיש לו הכנעה ממרה שחורה מעבירות מעניות מעצבות, וכל הכנעה כזאת [הוא] הבל, אלא עיקר הכנעה הוא מדריגה שיהיה לו לב שמח לתורה ומצות, ונפשו דבוקה באלהים חיים ובהרחבות הדעת בעושר וכבוד, ואף על פי כן יהיה פנימיות לבו 'אין' ממש בטל מלא אהבת ישראל. אבל מי שיושב בין תנור וכיריים, ואוכל פתו באפר ולובש בגדים בלויים, אתה תיסבור שזה הכנעה, זה שקר. 'אם אין דעת', רוח אלהי, ודביקות ואור, אין זה הכנעה, כי עיקר הכנעה ואין [הוא] בנקודת הלב, לב אמת.

אבל נקודה חיצונה יכול לנהוג לצורך עבודה ודביקות ורוח הקודש כמו מלך. כי אין השכינה שורה אלא מתוך 'לב שמחה' (שבת ל:) שמספרו 'שכינה', והנביא יוכיח שהיה צריך להיות עשיר (נדרים לח.), 'והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד הויה' (מ"ב ג טו), ולכן צדיק אמת שכל עסקו בדביקות אלהות צריך הרחבת הדעת עושר וכבוד, אחר שנתנסה באלף נסיונות, ודי בזה שלא תתטפש.

'**נוצר חסד**' אבות ג, יז

הרחבת דעת הצדיק במלבושיו ובאכילה

כי באמת, צדיק גמור שנתנסה בהרבה ירידות ויסורין, באלף פעמים טעם מיתה, ועמד בכולם, תקיף בהאי עלמא בלב שמח, לא הרגיש כלל בשום יסורין ודלות ועניות, מרוב אור זיו השכינה, שמאיר עליו טעם עולם הבא בעולם הזה, והיה תמיד פניו מאירין ושמחין מחדוותא דשמעתא ומהתפילה ותפילין, אזי כשכבר נזדכך בזיכוך רב וקדוש, [הוא] מנהיג עצמו בהרחבה להרחיב [את] דעתו שלא יקטרג עליו היצר, כי הדביקות והחיות אלהות ולב שמח מתפילה ותפילין הוא ממש חיים לקדושה, ומוות לסיטרא אחרא.

וכדי שלא יקטרג עליו [היצר] להפילו חלילה. צריך כמה פעמים להרחיב [את] דעתו בעניני עולם הזה, [כדי] שלא יתגבר עליו הפכו. וכן התנהג **רבינו הקדוש מוהר"ר יחיאל מיכל מזלאטשוב**, שהיו מלבושיו מלבושי מלכות, והכנת סעודתו בכל יום כסעודת המלך, ולא נהנה אלא ראות עיניו. ואמר עליו **רבינו הקדוש מוהר"ר אלימלך [מליזענסק]**, [ש]כשהוא לובש המלבוש לתפילה, ומחבר הקרסים של לבושו, [הוא] ממשיך שפע למעלה לשמונים אלף כיתות מלאכים, והוא חיותם. והיה צריך שמירה בכל עת שלא ייצא נפשו מגודל אור הדביקות. ופעם אחד שאל אותו פרומיר נער, מפני מה הוא מתנהג כל כך בהרחבה, והשיב לו בפשטות, שצריך להרחיב [את] דעתו לעבודת השם יתברך.

'**נתיב מצותיך**' הקדמה

הרחבת הדעת של צדיק שלא יקטרג עליו היצר

אחר התפלה והדביקות, נשאר רושם המוחין ותענוג רוחני ושמחה רוחניות מן התפילין והתפלה, ובניקל לו אף שיהיה לו כל תענוגים גשמיים, שיהיה אצלו כ'אין', מגודל תענוג רוחני ושמחה רוחניות. כמו למשל מי שהרויח אלף אלפים, שאינו יכול לאכול מחמת תענוג. אף על פי כן [בכדי] שלא יתגרה בו היצר ויכבה נרו חלילה, אם הוא כבר מבורר ומזוכך מתאוות חומריות, יכול להעלות על שולחנו כשולחן מלכים, כדי שיתרחב דעתו בשמחה ואהבה, וידביק נפשו במקור 'אהבה בתענוגים' (שה"ש ז, ז), אור אלוה אין סוף.

וכן העידו על **גאון וצדיק אחד** מערי אשכנז, שהיה עולה בכל יום על שולחנו כשולחן מלכים, והוא לא נהנה בו אלא ראות עיניו והרחבת הדעת, שלא יקטרג עליו היצר לבטלו מדביקות הבורא באש להבת שלהבת.

'**נוצר חסד**' אבות ו, ב - אהבה ז

להרחיב דעתו של צדיק

לפעמים צדיק אמת שכבר נזדכך בזיכוך גדול בזיכוך רב כעין רבי שמעון בן יוחאי, אמר אנא איכא בעלמא (עיין סוטה מט:). כי צדיק אמת מרוב קדושתו [הוא] קשור באין עליון ממש 'אין', בחד קשירו אתקשרנא ביה בקודשא בריך הוא (זוהר ח"ג רפח.), ביטול המציאות לגמרי לגודל קדושת השגת אלהות, אור אין סוף, ומחמת גודל ה'אין' [הוא] כפוף ובטל, ואינו יכול להשפיע שום אור בתלמידיו ולא לכל העולם, ולכן משפיעין עליו מלמעלה התרחבות המוחין עד שירגיש בחינות ישות שלו, אנא איכא בעלמא. אף שעל ידי זה נסתלק ממנו בחינות 'אין' אין סוף, אף על פי כן זה גאות של הקדושה, 'זמרו יהוה כי גאות עשה' (ישעיה יב, ה). 'יהוה מלך גאות לבש' (תהלים צג א). ויכול להשפיע כל מיני ברכות שפע ואור וחיות וכל טוב על העולם, וכל העולם כדאי הוא לו (אבות ו, ב).

וצדיק אחד היה, **רבינו משה מפשעווורסק** הראשון, שמימיו לא נשמע ממנו שום קטנות והרכנות הראש, אלא תמיד היה משבח עצמו, ומספר גדולת נפשו ומדריגות הרמות שלו, והאיך הוא גדול בשמים ובארץ, והאיך כל העולם כדאי הוא לו. ובכל רגע היה מספר רוח הקודש, צופה בבירור על כל ההוה, והיה נראה ממנו נפלאות ונוראות, והיה תמיד משבח ומספר גדולת עצמו. וכל זה [מפני] שנפשו היתה נמוכה כעשב קטן, ולבבו נשבר מאוד, אין ממש, כתולע קטן הרוחש על הארץ מגדולת אין סוף. ולכן בהכרח היה שיגביה את עצמו להרחיב דעתו, להשפיע אור וחיות ושפע על כל העולם, שלא יתבטל מכל וכל. ונשמתו היתה מפלא עליון הפלא ופלא.

'**נוצר חסד**' אבות ו, ב - אותיות ט

כל הזכויות שמורות © יוצא לאור ע"י מוסדות קאמרנא בארה"ק - מערכת 'עטרת שלום' פקס: 0722-616796. דוא"ל: K7643092@gmail.com